

PEACE-PROGRAMMET FÖR NORDIRLAND

Syftet med EU:s Peace-program är att stödja fred och försoning och främja ekonomiska och sociala framsteg i Nordirland och gränsgrevskapen i Irland.

RÄTTSLIG GRUND

Förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 och förordning (EU) nr 1299/2013 av den 17 december 2013 utgör rättslig grund för det fjärde Peace-programmet som omfattar programperioden 2014–2020.

BAKGRUND

Fredsprocessen i Nordirland har fått ekonomiskt stöd från EU sedan 1989, både genom EU:s regionalpolitik och genom EU-bidrag till Internationella fonden för Irland (IFI).

Efter rekommendationer från en särskild arbetsgrupp från kommissionen godkändes Peace I-programmet (1995–1999) den 28 juli 1995. I mars 1999 beslutade Europeiska rådet att det särskilda programmet skulle fortsätta till 2004 under namnet Peace II. Programmet förlängdes därefter fram till 2006. I Peace III, som omfattar perioden 2007–2013, ingår vissa prioriteringar från de tidigare programmen och alla projektaktiviteter upphörde den 31 december 2015. En slutrapport lämnades in till kommissionen den 31 mars 2017.

Ett nytt program (Peace IV, 2014–2020) inleddes officiellt den 14 januari 2016, med stark tonvikt på investeringar för barn och ungdomar.

MÅL OCH PRIORITERINGAR

Peace-programmet är ett gränsöverskridande samarbetsprogram (inom ramen för europeiskt territoriellt samarbete) mellan Irland och Förenade kungariket och har två huvudsyften, nämligen

- sammanhållning mellan olika grupper som var inblandade i konflikten i Nordirland och gränsgrevskapen i Irland,
- ekonomisk och social stabilitet.

Programmet är inriktat på de specifika problem som konflikten har orsakat. Syftet är att skapa ett fredligt och stabilt samhälle. För att nå detta mål har man fastställt två prioriterade områden (att försona olika grupper och att bidra till fred) och följande fyra mål för programperioden 2014–2020:

- Gemensam utbildning.

- Hjälp till barn och ungdomar.
- Skapande av gemensamma offentliga rum och tjänster.
- Skapande av positiva relationer på lokal nivå.

FINANSIERING

Mellan 1995 och 2013 fanns det tre Peace-program, med ett sammanlagt ekonomiskt bidrag på 1,3 miljarder euro. Peace I (1995–1999) och Peace II (2000–2006) erhöll stöd från samtliga strukturfonder, medan Peace III (2007–2013) endast finansierades av Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf).

Peace IV-programmet för perioden 2014–2020 omfattar sammanlagt 270 miljoner euro. Erufs bidrag till programmet är ungefär 229 miljoner euro (85 %), medan runt 40 miljoner euro (15 %) kommer att hämtas från motpartsfinansiering (dvs. från icke-EU-källor, som kan omfatta medel från nationella, regionala och lokala myndigheter). 94 % av Peace IV-programmets resurser kommer att gå till åtgärder för social delaktighet, fattigdomsbekämpning och arbetskraftsrörlighet (övriga resurser kommer att gå till tekniskt stöd).

STÖDBERÄTTIGANDE OCH FÖRVALTNING

Stödberättigade områden i det fjärde Peace-programmet är Nordirland och gränsgrevskapen i Irland (Louth, Monaghan, Cavan, Leitrim, Sligo och Donegal).

Den övergripande förvaltningen och genomförandet av programmet sköts av det särskilda organet för EU-program och finansieringen hanteras av lokala partnerskap och icke statliga organisationer.

2007 inrättade kommissionen också en arbetsgrupp för Nordirland (NITF), som verkar under ledning av kommissionsledamoten med ansvar för regionalpolitik och i nära samarbete med de nordirländska myndigheterna. NITF strävar efter att förbättra konkurrenskraften och skapa hållbar sysselsättning och omfattar flera politikområden, t.ex. jordbruk, konkurrenspolitik, utbildning och kultur, energi m.m. NITF:s åtgärder syftar också till att bidra till att alla projekt inom Peace-programmen uppnår ett tillfredsställande resultat.

RESULTAT

Genom Peace-programmet har medborgarna fått möjlighet till medverkan och dialog och även större närhet till beslutsfattande och ansvar för den lokala utvecklingen (dvs. en bottom-up-strategi). Programmet har finansierat ett stort antal projekt, däribland projekt till stöd för konfliktens offer och överlevare, ungdomar, småföretag, infrastruktur- och stadsförnyelseprojekt och stödprojekt för invandrare och etnisk mångfald.

Det här programmet ses nu som ett exempel på fredsbyggnadspolitik som bör spridas i hela Europa och andra regioner.

FRAMTIDEN FÖR PEACE-PROGRAMMET

I en folkomröstning den 23 juni 2016 röstade majoriteten (51,9 %) i Förenade kungariket för att landet skulle lämna Europeiska unionen. Efter brexit kommer Förenade kungarikets ställning att förändras, vilket också kommer att påverka EU:s politik, inklusive sammanhållningspolitiken och Peace-programmet.

Nordirland erhåller mycket EU-finansiering, och Förenade kungarikets utträde ger anledning till oro på längre sikt för en rad sektorer i Nordirland, liksom för fredsprocessen och det gränsöverskridande samarbetet efter 2020. (Nordirland är den enda regionen i Förenade kungariket som har en landgräns mot en annan medlemsstat: i praktiken kommer EU efter brexit att ha en yttre gräns på ön Irland.)

Enligt förslagen om sammanhållningsförordningarna efter 2020 vill kommissionen fortsätta med Peace-programmet (Peace plus). Med hänsyn till programmets särdrag bör det förvaltas på ett integrerat sätt där Förenade kungarikets bidrag integreras i programmet som externa inkomster avsatta för särskilda ändamål. Dessutom ska det särskilda organet för EU-program, när den anges som förvaltningsmyndighet, betraktas som belägen i en medlemsstat. Förslagen behandlas inom ramen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet och parlamentet antog sin ståndpunkt vid första behandlingen i mars 2019.

Den 25 mars 2019 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) 2019/491 för att göra det möjligt att fortsätta de territoriella samarbetsprogrammen Peace IV. Förordningen kommer att tillämpas om Förenade kungariket lämnar EU utan ett avtal om utträde. Den kommer att göra det möjligt att i praktiken fortsätta med Peace IV-programmen inom den nya rättsliga ramen.

EUROPAPARLAMENTETS ROLL

Parlamentet har alltid stått bakom EU:s ekonomiska stöd till Peace- och IFI-programmen. I sin lagstiftningsresolution av den 15 juni 2010 om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska unionens finansiella bidrag till Internationella fonden för Irland (2007–2010)^[1], underströk parlamentet att fonden bör komplettera de insatser som finansieras genom strukturfonderna, särskilt Peace III-programmets verksamhet i Nordirland och gränsgrevskapen i Irland. Parlamentet uppmanar uttryckligen kommissionen att sörja för denna samordning.

Parlamentet har i sin roll som medlagstiftare om sammanhållningspaketet (i detta fall om förordningen om gemensamma bestämmelser och förordningen om särskilda bestämmelser för stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden till målet Europeiskt territoriellt samarbete) gett sitt helhjärtade stöd till en fortsättning på Peace-programmet under perioden 2014–2020. Dessutom betonade parlamentet i sin resolution av den 13 november 2014 hur viktigt Peace-programmet är för att skapa framsteg, ekonomisk och social sammanhållning och försoning mellan befolkningsgrupper.

---

[1]EUT C 236 E, 12.8.2011, s. 173.

Med tanke på resultatet av folkomröstningen i Förenade kungariket uttryckte Europaparlamentet i sin resolution av den 5 april 2017 oro över konsekvenserna av Förenade kungarikets utträde ur EU, och pekade på vikten av att bevara freden mellan Nordirland och Irland.

I sin resolution av den 11 september 2018 om effekterna av EU:s sammanhållningspolitik på Nordirland noterade Europaparlamentet kommissionens förslag om att fortsätta programmen Peace och Interreg, samt Förenade kungarikets ståndpunkt om den framtida sammanhållningspolitiken (från april 2018), där Förenade kungariket förklarar sig villigt att utforska en potentiell efterföljare till Peace IV med Nordirlands regering, den irländska regeringen och EU, och att fullgöra sina åtaganden i fråga om Peace och Interreg inom den nuvarande fleråriga budgetramen. Utan att det påverkar de pågående förhandlingarna mellan EU och Förenade kungariket anser parlamentet att EU:s stöd för territoriellt samarbete, i synnerhet gränsöverskridande projekt och projekt mellan samhällsgrupperna, bör upprätthållas, eftersom man har fått goda resultat från EU:s särskilda sammanhållningsprogram för Nordirland, dvs. Peace-programmet och Interreg-programmen, vilka är särskilt viktiga för stabiliteten i regionen.

Diána Haase / Marek Kołodziejski
04/2019

